

veed heelt vel, at af det faldne Løv bortveires en Deel, men inde i tætte Skove maae det dog forblive, ligesom Skallerne af Bogen (Bøgetræets Frugt); saa veed jeg ogsaa at det tørre Løv giver kun lidet Muld, men det er ogsaa ei alene igjennem Aarhundreder, men Aartusinder, Mulden skulde dannes.

At Sagkyndighed og Virksomhed ville afhylle noget af det Dække, som endnu hviler over denne Gjenstand, er sikkert at vente; men jeg formoder, man indseer, det vilde være gavnligt jo før jo hellere, og i saadan Henseende har jeg nedskrevet dette. Selv er jeg ikke istand til ved Forsøg at iværksætte saadant; tiltagende Alder og aftagende Sundhed og Styrke ere væsentlige Hindringer for at naae et Resultat, som kun efter en ikke ubetydelig Aarvække vil kunne tilveiebringes.

S. A. Sjelstrup.

Det Kongelige National- og Landoekonomiske Akademie Eldena ved Greifswalde.

Alle de, som indfinde sig for at frequentere Akademiet, maae lade sig immatriculere ved Greifswalde Universitetets philosophiske Facultet. Hertil udfordres

to Vidnesbyrd: 1, fra en Embedsmand om den Paagældendes sædelige Wandel; — 2, en notarialiter bekræftet Tilladelse fra Forældre eller Formyndere til at besøge Læreanstalten.

I Henseende til den videnskabelige Forberedelse er ingen lovmæssig Forfrist given, men det er overladt Directorens, Prof. Fr. Schnlge's, Skjonnende, om Nogen er moden til at optages ved Akademiet eller ikke. De, som agte at vorde praktiske Landmænd, bør forinden deres Indtrædelse paa Akademiet have tilbragt i det mindste et Aar hos en dygtig Landmand og under hans Veiledning erhvervet nogen praktisk Kundskab om Agerbrug og Dvægavl, og navnlig have lært Pløining, Saaening og andre Haandgreb. Det er ikke tilraadeligt at Nogen besøger Anstalten førend han har fyldt 18 Aar.

Et Cursus er fastsat til 2 Aar, og det er ønskeligt, at Enhver absolverer det fuldstændigt. Forelæsningerne omfatte saa mange Discipliner, og de enkelte af disse staae i saa nær Forbindelse med hverandre, at Eet eller Andet vilde føleligt savnes ved et kortere Ophold; ved Optagelsen forbinder Enhver sig dog kun til Deeltagelse paa et halvt Aar. — Ved alle Videnskaber, som foredrages i Elledena, bestræbe Lærerne sig for, saavidt mueligt at forbinde Praxis med Theorien. Den practiske Underviisning i Landhuusholdningen og i de tekniske Erhvervsgrene fremmes især ved det herværende Aulsbrug, som forvaltes under Directorens Bestyrelse.

Eldena ligger $\frac{1}{2}$ Meil fra Greifswalde; Eiensdommen tilhører Universitetet; Jorderne ere vel arronderede; med Aolsbruget er forbundet Bryggeri, Brændeviinsbrænderi, Stivelse-, Sirup- og Edikefabrik samt Teglblænderi. Universitetets Løv- og Raaletræ- Skove i Nærheden af Eldena frembyde meget god Leilighed til praktisk Underviisning i Forstvæsenet. Ogsaa indrettes en oekonomisk-botanisk Have, en Træskole og Forsøgsmarker. Som Følge af Jm: matriculationen, ere Akademisterne berettigede til at bivaane Universitetets samtlige Forelæsninger.

Af Akademisterne boe for nærværende Tid (Decbr. 1837) 72 i Eldena, et Par i den nærliggende Landsby Wyck og 5 i Greifswalde. De fleste spise til Middag ved sluttet Bord hos Akademiets Spisevært; Frokost og Aftensmad nyde de sædvanligt i deres Boliger. Brod, Smør, Melk, Kaffe, Thee, Ol og lignende Fornødenheder sælges dem til muligt billige Priser af Gaardens Huusholdning og den akademiske Spiseanstalt.

Honoraret for et fuldstændigt Cursus paa 2 Aar eller 4 Semestre erlægges med 220 Rd. (100 Rd. preuss. = 132,14 Rbd). Samtlige øvrige Udgifter for Opholdet ved Akademiet, saasom for Kost, Logis, Vask, Brændsel, Bøger, m. v., kunne anslaaes til 240 à 270 Rd. aarlig. I Vintersemestret 18 $\frac{3}{8}$ var de Studerendes Antal 79, hvoraf 60 fra den preussiske Stat og 19 fra Udlandet.

12 studerede Statsøkonomie (Kammeralfaget) og 67 Landoekonomie.

Foruden de høiere Dannelsesanstalter indrettes ogsaa i Eldena en landøkonomisk Arbejds-skole, for dem, der agte at overtage mindre Landeiendomme eller at tjene som Ladefogder, Avlskarle, Meieri- Bødkere, Skæfere, o. s. v. — Ogsaa agtes en landøkonomisk Forening oprettet.

I Forbindelse med Forestaaende, som meddeles efter et ved Trykken fundgiort Program, antages det Efterfølgende, som en dansk Landoekonom, der personligen har gjort sig bekendt med Akademiet, har meddeelt, at kunne interessere Tidsskriftets Læsere:

I Aaret 1834 lagdes Grunden til det land- og statsøkonomiske Institut i Eldena. Paa denne Tid blev Professor Schultze, som var Director ved et landøkonomisk Institut i Jena, af den preussiske Regjering opfordret til at overtage Anlægget og Bestyrelsen af et land- og statsøkonomisk Academie, der efter en meget udstrakt Maalestok skulde oprettes i Eldena. Professor Schultze fulgte denne Regjeringens Opfordring, endskjøndt han derved offrede mange personlige Interesser og udsatte sig for mange Ubehageligheder.

Neppes har Regjeringens Valg kunnet træffe en værdigere Mand til en saa vigtig Post, end vor brave Director, en Mand med sjelden Aand og

Hjerte, og med ligesaamegen praktisk som theoretisk Dannelsse. Efter hans tidligere academiske Uddannelsse, offrede han sig ganske det praktiske Landbrug, og har som Inspector i en Deel Aar bestyret store Landeiendomme i Sachsen.

Af Kjærlighed til Underviisnings-Saget, indtraadte han senere som Lærer og Bestyrer af hiint Institut i Jena, hvor han i en Række af Aar, ei mindre end i Eldena, tildrog sig alles uindskrænkede Afgtelse og Kjærlighed ved sin sjeldne Uegennytte, Humanitet og sit udmærkede Talent som Lærer.

Director Schultze havde ved Oprettelsen af Eldena, især i Begyndelsen, mange Vanskeligheder at bekjempe. Han var aldeles fremmed i Eggen og maatte begynde Underviisningen paa samme Tid som alt i det praktiske Landbrug maatte begrundes. Arbejderne vare flette, Materialierne dyre, og de Midler, der kunde anvendes, vare ubestemte. Disse Midler, der skulde afgives fra Greifswalde-Universitetet, beholdt han omsider, da han fik uindskrænket Bestyrelse af Akademiet.

Der blev nu lagt kraftig Haand paa Værket, og af Greifswalde-Universitetets Midler, der give en aarlig Indtægt af 56—57000 Rd., blev for Eldena anvist:

1. Fri Afbenyttelse af Godset Eldena, som forhen gav en reen Indtægt af omtrent 3000 Rd.
2. 20000 Rd. rentefrit Laan til Anskaffelse af

den staaende og omløbende Capital ved Gaardens Drift, med Undtagelse af Bygningerne.

3. Et $3\frac{1}{2}$ à 4 pCt. Laan af 80,000 Rd. til nye Bygningers Opførelse, Kjøb af Samlinger for Academiet og Huusgeraad for Academikerne.
4. Academiet har desuden havt en aarlig Indtægt af de Studerendes Honorar, til Beløb 7 à 8000 Rd., foruden hvad der betales for Kost og Logis.

I det første Aar byggedes et betydeligt Teglværk, Director: Boligen ombyggedes, Bryggerie, Brænderie og Sirups:Fabrik indrettedes interimistisk i en af de gamle Klosterbygninger, ligesom og Staldene foreløbigen indrettedes i de gamle Bygninger; der opførtes en Meierie:Bygning, og for Daglønnerne en Deel smukke Bopæle, der dog for Tiden benyttes til Logis for Academikerne, indtil der af Private, som dertil ere opfordrede, ere opførte tilstrækkelige Baaninger for disse. Arbejderne ville da ombytte deres næsten ubeboelige Hytter med disse velindrettede, med Haven omgivne Bopæle. Endelig opførtes og en rummelig 2 Etages Bygning, indeholdende i underste Stokværk et Auditorium for de offentlige Forelæsninger og et stort Laboratorium for chemiske Undersøgelser. I anden Etage opstilledes ei ubetydelige naturhistoriske og fysikalske Samlinger samt en Model:Samling af Ugerdyrknings:Instrumenter og Academiets Bibliothek.

De øvrige oeconomiske Bygninger skulde efter:

haanden i en ædel og stor Stil opføres fra Grunden af, men i August Maaned 1837 ødelagde Jlden størstedelen af de interimistisk indrettede oekonomiske Bygninger og Fabrikker. Man maatte derfor i al Hast opføre et Par betydelige Ladebygninger, som dog byggedes efter den store Plan, der var lagt for Bygningernes fremtidige Indretning. De nye Kornlader ere tildeels grundmurede med dobbelt Teglsæg.

Efterat disse Bygninger vare opførte, fattedes Capital til de øvrige Bygninger, hvorfor der først mod Slutningen af August Maaned 1838 er lagt Grunden til en Fabrikbygning og en Faarestald.

I Mai Maaned 1835 aabnedes de offentlige Forelæsninger, som ere indrettede saaledes, at et fuldstændigt Cursus varer i 2 Aar, da de foredragne Videnskaber ere saa mange og vidt omfattende, at et Aar ei vilde være tilstrækkeligt til en tilbørlig Underviisning. Hoved- og Grundvidenskaberne foredrages imidlertid hvert Aar, for at de Academiker, som kun kunne opholde sig her i eet Aar, ei skulde tabe for meget. Det toaarige Cursus har endvidere det Gode, at der ved hvert Semesters Begyndelse bliver en stor Deel af de ældre Academiker tilbage, hvorved god Tone og Orden lettere vedligeholdes.

Underviisning gives i følgende Videnskaber:

1. Agronomie og Ugerdyrkningslære, foredraget af Director Schulke (efter Bürger og Schaer).
2. Forpagtnings- og Eiendoms- Taxation efter

Flotow og Meier, ligeledes af Director Schulke. Da Directoren selv har gennemgaaet en praktisk Skole i forskjellige Forhold, forbinder han paa en passende Maade det Theoretiske med det Praktiske i disse sine Forelæsninger, og uden at binde sig formeget til det Gamle, arbejder han imod den overdrevne Nyhedsaand, som har skadet saamange.

3. Som Grundvidenskab foredrages Nationaloeconomie, forbunden med Haandteringspolitik og Statsoeconomie, ligeledes af Director Schulke, tildeels efter Rau's Lærebog.

Ved sine Foredrag over disse Gjenstande virker Directoren mægtig paa enhver af sine Tilhørere; han afviger temmelig fra Rau og fra de øvrige hidtil udfomne nationaloconomiske Lærebøger, og han oplyser med sjelden Klarhed og Simpelt ved de mangfoldige udviklede feilagtige Anskuelser, der i Almindelighed herske om Stat, Frihed, Velstand, Dannelselse, Handel, Pengevæsen, Arbeidsinddeling, og andre vigtige Gjenstande, der i mange Punkter saa betydeligt gribe ind i det daglige Liv. Directoren viser paa en forunderlig skarpsindig og fattelig Maade, hvormeget disse Bidsfarelser ligge i for liden Oprættelse paa det menneskelige Væsen selv, idet man søger at forklare alt af ydre Omstændigheder.

Director Schulke's Foredrag har en saa ædel Tendents, og er forbunden med saa megen Kraft og Klarhed, at han absolut maa indvirke paa sine

Lilhöreres moralske Charakteer og uimodstaelig indgive de Fleste en levende Interesse for Nationaloeconomiens Studium, hvilket ei lidet bidrager til den gode Tone, der i det mindste nu for Tiden hersker i Eldena.

I Nationaloeconomien holdes ugentlig Conversatorier, i hvilke Directoren forklarer Grundene for sine Ufvisgelses fra de til Basis lagde Lærebøger og Academikerne opfordres til at fremføre hvad Tvivl og Uvisshed der maatte være blevet tilbage i de forud afhandlede Gjenstande; der opkastes tillige nationaloeconomiske Spørgsmaal, over hvilke Academikerne fremsatte deres forskjellige Meninger.

4. I Chemie er ansat som Lærer Doct. Schulz, en ung, energisk Mand med megen Begeistring for sit Fag; han skal besidde udmærket grundige kemiske Kundskaber. Han foredrager den almindelige og den organiske Chemie, Physik og Technologie. I det Praktiske understøttes han af et rigeligt forsynet Laboratorium, en Samling af fysikalske Instrumenter og til næste Vinter af de, efter de nyeste Theorier anlagte Fabrikker. For at udvide sine practiske Kundskaber, vilde Doctor Schulz i Efteraaret 1838 foretage en Reise for at besøge de forskjellige Fabrikker i Magdeborg, og derved stifte Bekjendtskab med flere af Meklenborgs forste Landmænd, for at den kun theoretiske Chemiker og den practiske Landmand gjensidig kunde nærme sig hinanden, da der kun paa denne Maade kan opnaaes

nogen Klarhed i Agriculturchemiens høist vigtige og interessante, men hidtil meget dunkle Gebet.

5. Som Lærer i Naturhistorie udmærker den her ansatte Doctor Langenthal sig meget ved sine interessante og practiske Forelæsninger over Planter: physiologie, oeconomisk Plantelære og Geognose; han understøttes af en god geognostisk Samling og en botanisk Have, som indeholder de fleste oeconomiske Planter og især en stor Mængde Kornsorter.

Egnen om Eldena har en riig Flora, og Den Rügen, som kun ligger faa Mile herfra, frembyder en Mængde sjeldne Planter.

6. Veterinair: Videnskaben i dens hele Omfang foredrages af Doctor Haubner; han har meget udstrakte praktiske og theoretiske Kundskaber; hans Forelæsninger ere talrigt besøgte og høres med megen Interesse. Da han tillige er Districts: Dyr: læge, bringes her en Mængde syge Dyr hid, saa at der bestandig er Leilighed til Bekjendtskab med forskjellige Sygdomme og til at see interessante Cure og Operationer udforte, ligesom der gives Leilighed til Dvelse i de lettere Operationer, Aareladning, Trokarering o. s. v.

7. Historie, 8. Landvæsenstret, 9. physisk Geographie og Mathematik, 10. Landbygningskunst og 11. Landmaaling.

I disse Videnskaber holdes ugentlig nogle Forelæsninger af forskjellige Professorer og Lærere fra

Universitetet i Greifswalde, i hvilken Hensigt disse Mænd møde i Eldena, hvorved Academikerne paa en beqvem Maade paa eet Sted kunne profitere af den offentlige Underviisning.

Foruden udstrakt Leilighed til videnskabelig Uddannelse, frembyder Eldena mange og store Behageligheder.

Det Sammentræk, man her finder af unge Landsmænd fra alle Egne i Lydsland og Rabelandene, er overmaade lærerigt og dannende, især da største delen ere praktisk dannede, forinden deres Ophold i Eldena.

Den academiske Frihed er passende for de Fleste af disse, da de for største Delen ere ældre Mennesker og næsten alle af dannede, velhavende Familier.

Flere af de dygtigere Academiker have indbyrdes dannet landoeconomiske Klubber, hvor de holde frie Foredrag over forskjellige landoeconomiske og nationaloeconomiske Gjenstande, naturligviis efter at Emnet forud har været udarbejdet. I de Punkter, hvori de ei kunne forene deres Meninger, er Directoren den afgjørende Autoritet.

Academiets Bibliothek, ligesom et Læseværelse, hvori forefindes en Mængde land- og statsoeconomiske Tidsskrifter, samt flere af de bedste politiske Blade, er til fri Afbenyttelse for Academikerne.

Det fattes ei heller paa musikalsk Underholdning, da de musikalske Academiker danne Sangforeninger, ledede ved et godt Forte-Piano.

For de Studerendes Følgelsøveser er ei mindre sørget. Der er i Uar bygget en Rudebane, paa hvilken der gives Underviisning af en Staldmester fra Greifswalde, som 4 Dage om Ugen holder 6 Heste i Eldena til Academifernes Afbenyttelse. Tilgeledes er her ansat en Fægtelærer; og ved Indlobet til Greifswaldes Havn, som støder umiddelbar op til Academiet, er anlagt en Badeanstalt.

Til Bequemmelighed for Academikerne er indrettet et Contoir, som ved daglig fjørende Post besørger alle Breve og andre Sager imellem Eldena og Greifswalde.

For en moderat Betaling kunne Academikerne leie forskjellige Befordringer af Academiet.

Eldenas Beliggenhed er meget smuk. Over Greifswaldes Havbugt haveß en venlig Udsigt mod Rügens Kyst, og en Mængde Skibe lægge an umiddelbar op til Academiet, blandt hvilke ere de fra Ystad kommende Dampskibe. Den ved Academiet liggende smukke, gamle Klosterruin, i Forbindelse med de mange nye Bygninger (hvoriblandt de med Dorns flade Tage især udmærke dem), alt i Forening med en stor Bøgeskov, som ligger tæt ved Eldena, danne et complet smukt Landskab, som ei lidet oplives af de mange Studerende og af Greifswaldes Honoratiores og andre Fremmede, der daglig i Mængde besøge Eldena og dens smukke Bøgeskov.

Ugerbruget her kan endnu ei kaldes noget Nyn;

sterbrug, da Jorderne forhen have været meget slet dyrkede, og man hidtil ei har kunnet anvende fornøden Capital og Opmærksomhed for samme. Gaardens Drift har desuden lidt et betydeligt Tab ved forrige Aars Ildebrand, hvorved hele Aarets Høeavl blev ødelagt, hvilket atter havde et mindre Qvæghold og et stort Gjødning; Tab til Følge.

Gaarden eier ialt et Areal af 1872 Morgen Land; heraf er 132 Morgen Skov, omtrent 500 Morgen Eng og Overdrev og 1124 Morgen Agerland, tildeels milde leerblandede Jorder, der ere lette at bearbejde og temmelig frugtbare, formedelst deres umiddelbare Beliggenhed ved Stranden.

Jorderne ere deelte i 8 store Marker, hver paa 90 Morgen, og 8 mindre, hver paa 45 M.; desuden drives 44 Morgen i fri Drift, tildeels bestemte til Lucerne.

De store Marker have følgende Frugtfølge: 1. Brak, gjød det, 2. Raps og Rübßen, 3. Vinterkorn, 4. Kartofler, Køer, Bælgfæd, 5. Byg, gjød det, 6. $\frac{1}{2}$ Slaae; Kløver, $\frac{1}{2}$ Græsgang, 7. $\frac{1}{2}$ Græs og $\frac{1}{2}$ Brak, 8. $\frac{1}{2}$ Grøn. Havre, $\frac{1}{2}$ Vinterkorn.

De mindre Marker have samme Frugtfølge, kun bære de ingen Raps, men have i dens Sted Sommerkorn efter sidste Vintersæd.

Hollænderiet bestaaer tildeels af pommerfke Landkøer, som ere temmelig melkerige. Enkelte Køer have ved simpel Græsning givet indtil 20 Potter Mælk daglig i nogen Tid. Foruden denne Stamme

er der anskaffet et Par Køer af en udmærket smuk skotsk Race, som ere lette at ernære og give megen og feed Melk. Efter en kemisk Analyse var Forholdet i Melkens Bestanddele følgende :

Den skotske Races Melk.	Den pommerste Races Melk.
5 $\frac{0}{0}$ Fedme.	2 $\frac{12}{0}$ Fedme.
5 $\frac{0}{0}$ Ostesubstant.	5 $\frac{33}{0}$ Ostesubstant.
6 $\frac{1}{0}$ Melkesukker.	5 $\frac{77}{0}$ Melkesukker.
83 $\frac{22}{0}$ vandagtige Dele.	86 $\frac{78}{0}$ vandagtige Dele.

Denne Analyse giver imidlertid ei noget bestemt Resultat, da den skotske Koe fodredes paa Stald med Kløver, og den pommerste græsledes paa Saltvands-Eng.

Det halve Antal Køer, 40 Stkr., fodres i Aar paa Stalden med Grønfoeder, 40 Stkr. græsles alene paa Saltvandsenge. Staldfodringen vil blive udvidet, naar de nye Stalde ere opførte og naar Fodringen kan understøttes af Fabrikkerne. Der skal med Tiden anskaffes Køer af forskjellige af de bedst bekendte Racer.

Saareflokken bestaaer af 1000 Stkr. En Afdeling af disse er ædel sachsisk Stamme fra Leidenitz ved Oschatz; den anden Afdeling er en meget forædlet Stamme af pommerst Landrace, som giver megen Uld, der i Aar er betalt med omtrent 1 Rbd. dansk pr. Pd.

Uf Agerdyrkningsredskaber findes her en Mængde af de i forskjellige Egne af Tydskland brugelige Plouge og Kroge. Ved Gaardens Drift selv bru-

ges den meget godt byggede thyringske Hjulploug, afvexlende med den almindelige pommerste Dre:Krog.

Uf Saaemaskiner haveS:

1. Schaers Kaps; Drilmaskine og

2. Fellenbergs Maskine, som kan bruges baade til Rad; og Bredsaaning af forskjellige Korn; og Frøe;Arter. Formodentlig vil og den i Mecklenborg for Liden saa afholdte sibethsche Saaemaskine snart blive anskaffet; man skal med denne kunne saae alle Korn; og Frøeforter til hvilkensomhelst Lykkelse; den er ei saa combineret eller saa kostbar som den fellenbergske, og saae paa samme Tid langt mere, f. Ex. 16 à 18 Edr. Hvede om Dagen.

Hvad Engdyrkingen angaaer, bemærkes det, at en Deel af Academiets Enge, som gjennemskjæres af rindende Vand, vil i Liden under en Hanoveraners Ledning blive indrettet til Dverrisling.

Det vil altsaa ei heller her, saavel som i ethvert andet Punkt, efterlades at virke alt hvad der kan tjene til at hæve Academiet til den størst muelige Fuldkommenhed, og Eldena vil, om det i længere Tid maae beholde sin værdige, utrættelig virksomme Director, om soie Tid kunne regnes som det første Ugerdyrknings; Institut i det nordlige Europa.

Som til de fleste andre Ugerdyrknings; Instituter, maa man ei gaae herhid i den Tanke at danne sig som praktisk Landmand. Længere Tids Praxis og Skolekundskaber maae nødvendig være

gaaet fornd; enhver Landmand vil da vist føle sig tilfredsstillt ved at studere et Cursus i Eldena eller ved et lignende Institut, hvor den practiske Basis tilføies en høiere Anskuelse om Landmandens interessante Hverv, hvor han lærer at kjende de Kræfter, hvormed han alle Dage virker, baade forsaavidt disse ligge i hans eget Væsen som og i den ham omgivende ydre Natur. Uden Kundskaber om disse Virkninger er Landmanden liig en almindelig Fabrikarbejder, der seer Fabrikkens Hjul dreie sig uden at tænke sig Uarsagen. Paa dette Punkt er Landmanden, hvad han saa ofte roser sig af at være, reen Praktiker eller — Slave af Glendrian, og hævner selv saameget sin rette, sin ædlere Dannelse.

Det er glædeligt at see det bedre Sving, Landvæsenet i det hele i det senere Tidrum har faaet. I det mindste i Tydskland ansees den Landmand og Godseier ei for ret dannet, der i sine tidligere Aar ei selv har ført Plougen og Saaelagnet, og senere har videnskabelig uddannet sig. Den paasaldende Virkning af denne bedre Anskuelse spores noksom i de store Fremskridt i det tydske Landbrug i de senere Aar. Ogsaa er Livet i Eldena et talende Beviis herpaa.

Eldena, 30te August 1838.